

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง กรณีศึกษาปัญหาการเหลื่อมล้ำที่ดินทำกินของประชาชน
ในระบอบประชาธิปไตย โครงการรับจำนำข้าว ปี 2555/56

Problems of Land Overlapping Territorial Area of
People under The Democracy

(Case Study : The Rice Pledging Scheme of the Years 2012/2013)

จัดทำโดย นายกีรวิทย์ กิตติชาติชัย

รหัส ๐๓๐๑๕๖

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรหลักนิทรรศการเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑

วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

**เรื่อง กรณีศึกษาปัญหาการเหลื่อมล้ำที่ดินทำกินของประชาชน
ในระบอบประชาธิปไตย โครงการรับจำนำข้าว ปี 2555/56
Problems of Land Overlapping Territorial Area of
People under The Democracy
(Case Study : The Rice Pledging Scheme of the Years 2012/2013)**

จัดทำโดย นายกีรฎุฒิ กิตยาดิศจัย

รหัส ๐๓๐๑๕๖

หลักสูตรหลักนิเทศกรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ ปี ๒๕๕๖

วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนุญ

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
วัตถุประสงค์	3
หลักการดำเนินการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกปี 2555/56	
วัตถุประสงค์	4
วิธีดำเนินการ	4
มาตรการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต 2555/56	7
การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเปลือก ปีการผลิต 2555/56	
สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ	9
คุณสมบัติของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน	9
เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน	10
วิธีการกรอกแบบขึ้นทะเบียน	10
การตรวจสอบข้อมูล	12
ประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีการแจ้งข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง	15
ตัวอย่างใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในรูปแบบต่างๆ	
พื้นที่เช่าแต่ไม่มีสัญญาเช่า	16
พื้นที่เช่ามีสัญญาเช่าแต่ไม่ทราบเลขที่เอกสารสิทธิ์	17
พื้นที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือ ส.ค.1	18
พื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ์	19
พื้นที่ ส.ป.ก.4-01	20
พื้นที่โฉนด / น.ส.4	21
พื้นที่โฉนด / น.ส.3	22
อุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการเหลื่อมล้ำที่ดินทำกิน	23
บทสรุป	25
ข้อเสนอแนะ	26
บรรณานุกรม	28

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาไร้ที่ดินทำกินของประชากรในประเทศถือเป็นปัญหาสำคัญ ไทยมีพื้นที่ทั้งหมด 320 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ป่าประมาณ 100 ล้านไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 130 ล้านไร่ ทรัพยากรที่ดินในประเทศไทยมีเพียงพอสำหรับการใช้ประโยชน์ของคนไทยทุกคนในประเทศ ถ้าทรัพยากรที่ดินจะถูกบริหารจัดการ และให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม แต่ในความเป็นจริงนั้น วิกฤตการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศส่วนหนึ่งเกิดจากตลาดการซื้อขายที่ดิน และการลงทุนในภาคอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มีการควบคุมการเก็งกำไรซื้อขายที่ดิน และการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ โดยที่ดินที่มีการถือครองในประเทศไทยถูกปล่อยทิ้งไว้ให้กร้างว่างเปล่า ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ หรือใช้ประโยชน์ไม่ถึง 50 % ประเมินความสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจ 127,384 ล้านบาทต่อปี แสดงให้เห็นว่ามีคนจำนวนหนึ่งในสังคมไทยถือครองที่ดินจำนวนมาก โดยไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ หากแต่เก็บที่ดินไว้เพื่อเก็งกำไรเป็นสินค้าเพื่อขายต่อ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นไปในลักษณะตรงข้ามกับการถือครองที่ดินของเกษตรกรที่ไร้ที่ดินกว่า 5 ล้านครัวเรือน กว่า 2 ล้านราย ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม 100 % ซึ่งเป็นรากฐานการผลิตอาหารที่สำคัญของสังคมปัญหานี้ไม่ได้จำกัด วงแคบเฉพาะปัจเจก แต่ยังเกี่ยวพันอย่างสำคัญกับความเหลื่อมล้ำ กล่าวคือปัจจุบันชวชนามีที่ดินน้อยลงเรื่อยๆ คือจำนวนชวชนาที่ขายนาและเช่านาทำเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตัวเลขเช่านามากกว่าที่มีนาเป็นของตัวเอง คือ พื้นที่ที่ทำนาเป็นนาเช่าประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ และเป็นของตนเองไม่เกิน 40 เปอร์เซ็นต์ อันนี้เห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังส่งผลต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทั้งนโยบาย กฎหมาย สะท้อนมุมมองว่าเรื่องที่ดินมีมิติซ่อนในแง่การเป็นปัจจัยการผลิตที่นอกเหนือจากการเป็นสินทรัพย์ ต้นตอของการสูญเสียที่ดินเกิดจากความยากจน เนื่องจากความล้มเหลวในอาชีพเกษตรกรรม ที่เป็นผลพวงจากความไม่สมบูรณ์ของตลาดสินค้าเกษตรและตลาดสินเชื่อ ทำให้เกษตรกรมีหนี้และสูญเสียที่ดินมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะการส่ง เสริมให้ใช้เทคโนโลยีโดยไม่พร้อมและขาดความรู้

อีกประเด็นคือความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษาระหว่างเมืองและชนบท ที่เป็นตัวทำให้คนชนบทมีโอกาสเข้าถึงได้น้อย รู้ไม่ทัน โอกาสสูญเสียที่ดินก็เพิ่มขึ้นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน เกี่ยวโยงเป็นลูกโซ่กับความเดือดร้อนของประชากรในมิติอื่นๆ รวมถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ อ้างอิงข้อมูลสำนักงบประมาณปี 2555¹ ว่าชาวบ้านไม่มีที่ดินมากถึง 546,942 ครัวเรือน มีผู้ลงทะเบียนเป็นผู้ไม่มีที่ดิน 1,003,360 ราย แบ่งเป็นเป็นผู้เช่าที่ดิน 378,077 ราย, ยืมผู้อื่นทำกิน 314,090 ราย, ผู้รับจ้างทำการเกษตร 311,193 ราย ที่มีที่ดินทำกินแต่ไม่เพียงพอ 1,651,922 ราย รวมทั้งสิ้น 2,955,282 ราย นอกจากนี้ข้อมูลจาก

---

¹ข้อมูลสำนักงบประมาณ ปี 2555

สำนักงานสถิติแห่งชาติ² ยังระบุว่า มีชาวนา 4 ล้านครัวเรือน ภาคเกษตรกรรมที่ปลูกข้าวด้วยมี 1.8 ล้านครัวเรือน รวมทั้งสิ้นก็จะมี 5.8 ล้านครัวเรือน ใน 5.8 ล้านครัวเรือน เป็นชาวนาที่มีข้าวส่วนเกินขายในท้องตลาด 3.8 ล้านครัวเรือน ในส่วนนี้ขายข้าวในโครงการจำนำ 8.4 แสนราย ปลูกข้าวไม่พอกิน 2.78 ล้านครัวเรือน ขายข้าวในท้องตลาด 3 ล้านครัวเรือน และบางส่วนขายไปประทวน ตัวเลขข้างต้นนำมาสู่โครงการจัดสรรที่ดินให้ผู้ด้อยโอกาสในรูปแบบต่างๆ หรือการออกเอกสารสิทธิ์ ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงเกิดจากความความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ข้อมูลตัวเลขความเหลื่อมล้ำด้านรายได้จะสอดคล้องกับตัวเลขความเหลื่อมล้ำมูลค่าที่ดิน คือเม็ดเงินส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่ประชากรร้อยละ 20 ของประเทศ และจะถูกนำมาใช้ในก่วานซื้อที่ดิน ดังนั้น ทรายใดที่ยังแก้ปัญหาดังกล่าวไม่ได้ ที่ดินจะหลุดมือจากคนจนผู้มีคนรวยซ้ำซาก ทำให้กลุ่มคนเล็กๆครอบครองที่ดินสูงถึงร้อยละ 51 และการก่วานซื้อ ที่ดินส่งผลให้ราคาที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมสูงขึ้นจนเกษตรกรไม่สามารถซื้อ มาทำการเกษตรได้ และทำให้เกษตรกรที่มีที่ดินต้องการขายเพราะได้ราคาดี

สาเหตุต่อมาคือการแข่งขันทางการค้าที่ไปสร้างการกระจุกตัวของกำไรเกินปกติในกลุ่มผู้ประกอบการ การเก็งกำไรในโครงการก่อสร้างพื้นฐาน ก่วานซื้อที่ดินในราคาต่ำจากเจ้าของเดิม กระทั่งโครงการแล้วเสร็จที่ดินรอบๆได้ประโยชน์จากราคาที่สูงขึ้น แต่กลับไม่มีการถ่ายโอนประโยชน์จากเจ้าของที่ดินเดิมกลับสู่รัฐ

สุดท้ายคือความไม่เป็นธรรมของกฎหมายการเช่าที่ดิน⁴ เช่น กฎหมายครอบครองปรปักษ์ ที่นำไปสู่การไม่ให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์ที่ดินหรือการปล่อยที่ดินให้ว่างเปล่า กฎหมายเช่าที่เขียนเอื้อต่อผู้เช่าแต่เจ้าของที่ดินเสียเปรียบนำไปสู่การไม่ ให้เช่าที่ดิน หรือการปล่อยที่ดินให้ว่างเปล่า กฎหมายภาษีที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์นำไปสู่การลงทุนในที่ดินที่ไร้เหตุผล กระทั่งเกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจทั่วประเทศ จากบทสรุปดังกล่าวนำมาซึ่งปัญหาและความเหลื่อมล้ำไม่เว้นแต่ที่ดินของเกษตรกรที่จะนำมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล

โครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล⁵ มีเป้าหมายเพื่อมุ่งหวังให้มีการยกระดับราคาสินค้าเกษตร โดยต้องการให้ประโยชน์ตกถึงมือเกษตรกรชาวนาไทยอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย อีกทั้งเป็นการยกระดับความ

---

²สำนักงานสถิติแห่งชาติ

³กรมการค้าภายใน กฎหมายแข่งขันทางการค้า

⁴กฎหมายที่ดิน กฎหมายครอบครองปรปักษ์

⁵นโยบายโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล

เป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรโดย ไม่บิดเบือน กลไกตลาด และช่วยแก้ปัญหาาราคาผลผลิตต่ำ ถือเป็นโอกาสของชาวนาทั่วไทยที่จะได้รับความช่วยเหลือ สิทธิที่พึงได้ ต่อมาได้กำหนดเป็นนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติหลังจากที่คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กชช.)⁶ ได้มีมติเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2554 อนุมัติหลักเกณฑ์โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2554/55⁷ ให้เริ่มตั้งแต่วันที่ 7 ตุลาคม 2555 เป็นต้นไป โดยกำหนดราคาการรับจำนำข้าวเปลือกเจ้าและ ข้าวเปลือกหอมมะลิ ที่ราคาเกวียนละ 15,000 บาท และ 20,000 บาทตามลำดับ และเงื่อนไขการเข้าร่วม โครงการฯ โดยเกษตรกรต้องมีใบรับรองเกษตรกรจากกรมส่งเสริมการเกษตร และต้องเป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส. โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้ กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการรับขึ้นทะเบียน เกษตรกรผู้ปลูกข้าว⁸ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นหลักฐานประกอบการรับความช่วยเหลือจากรัฐบาล ภายใต้ โครงการรับจำนำข้าวเปลือกฯ ที่มุ่งยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้เหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์การเข้าร่วม โครงการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครัวเรือนภาคเกษตรกรรมที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่ดินทำกินได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเป็นหลักในการดำเนินการ
2. เพื่อให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อปัญหาที่ดินทำกินของ เกษตรกรและประชากรในประเทศให้ได้มาซึ่งสิทธิที่เท่าเทียมกัน
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ และป้องกันไม่ให้ ผู้อื่นมาละเมิดหรือแอบอ้างสิทธิของตนเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ อันเป็นการสร้างความเดือนร้อนแก่ส่วนร่วม และบุคคลอื่น

---

⁶คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ

⁷หลักเกณฑ์และมาตรการ โครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล

⁸การขอขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

หลักเกณฑ์การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกปี 2555/56⁹

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อเพิ่มทางเลือกให้เกษตรกรได้มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น สร้างอำนาจต่อรองในการขายข้าวเปลือก

1.2 เพื่อยกระดับรายได้และลดช่องว่างรายได้ รวมทั้งเพิ่มการใช้จ่ายของเกษตรกร

1.3 เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยการขยายตัวของการบริโภคภายใน รวมทั้งสร้างความแข็งแกร่งและความมีเสถียรภาพของเศรษฐกิจจากการบริโภคภายในประเทศและการพึ่งพาตนเอง

2. วิธีดำเนินการ

2.1 เกษตรกรผู้มีสิทธิจำนำ จะจำนำข้าวเปลือกได้ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง/แปลง/ราย โดยไม่จำกัดว่า จะเป็นข้าวนาปีหรือนาปรัง และจะต้องมีการดำเนินการดังนี้

(1) มีหนังสือรับรองเกษตรกรจากกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งผ่านกระบวนการตามขั้นตอน

- 1) การรับคำร้องขึ้นทะเบียนจากเกษตรกรที่เป็นผู้เพาะปลูกข้าวในฤดูกาลผลิต ปี 2555/56
- 2) การประชาคม โดยเกษตรกรต้องเข้าร่วมประชาคมเพื่อรับการตรวจสอบข้อมูลและแสดงตนด้วยตนเอง
- 3) ต้องผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลซึ่งประกอบด้วยปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้แทน ธ.ก.ส. ผู้แทนสภาเกษตรกร กำนัน/หรือผู้ใหญ่บ้าน เกษตรตำบล
- 4) เกษตรกรลงชื่อรับรองตนเองพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือปลัดเทศบาลหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อรับรอง
- 5) มีข้อความระบุว่าข้าวเปลือกที่นำมาเข้าร่วมโครงการเป็นของเกษตรกรจริง กรณีนำข้าวเปลือกของบุคคลอื่นมาสวมสิทธิ์เข้าร่วมโครงการจะมีความผิดฐานฉ้อโกงมีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และจะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทางรัฐบาลต่อไป กรณีข้ามเขตเกินกว่าระดับตำบลจะต้องได้รับอนุมัติจากจังหวัดพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรก่อนนำข้าวเปลือกมาเข้าร่วมโครงการ

(2) เป็นข้าวเปลือกที่เกษตรกรเพาะปลูกเองในปีการผลิต 2555/56 และเกษตรกรต้องนำมาจำนำด้วยตนเอง โดยกำหนดปริมาณรับจำนำข้าวเปลือกของเกษตรกรแต่ละราย กำหนดตามพื้นที่

---

⁹“หลักเกณฑ์การดำเนินการ โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต 2555/56” กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

เพาะปลูก ผลผลิตเฉลี่ยรายจังหวัดที่ได้จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและผลผลิตรวมของเกษตรกรตามหนังสือรับรองที่กรมส่งเสริมการเกษตรออกให้เกษตรกรเป็นข้อมูลประกอบ กรณีที่เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี 2555/56 สูงกว่าปริมาณผลผลิตเฉลี่ย ให้ปรับเพิ่มได้อีกไม่เกิน 20% (ณ ความชื้น 15%) โดยให้เกษตรกรรับรองว่าเป็นข้าวเปลือกของเกษตรกรเองและแจ้งคณะกรรมการระดับจังหวัดใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำกับดูแลและตรวจสอบต่อไป ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดจะต้องตรวจสอบเกษตรกรที่มีผลผลิตเกินกว่า 20% ทุกราย รวมทั้งเกษตรกรที่มีวงเงินการรับจำนำข้าวเปลือกที่เกินกว่า 500,000 บาท/ราย/ครั้ง ด้วย ตลอดจนให้คณะทำงานจากส่วนกลางสุ่มตรวจสอบด้วย

ทั้งนี้ ให้ อคส./อ.ต.ก. ออกใบประทวนสินค้าแยกเป็น 2 ส่วน กรณีเกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายเกินกว่าร้อยละ 20 ของปริมาณผลผลิตเฉลี่ยรายจังหวัด โดยส่วนแรกให้ออกใบประทวนในจำนวนผลผลิตไม่เกินผลผลิตเฉลี่ยรายจังหวัด เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร โดยให้ ธ.ก.ส. ทำสัญญาและจ่ายเงินให้เกษตรกรนำไปจ่ายใช้สอยได้ก่อนส่วนที่เหลือให้ออกใบประทวนในจำนวนที่ผลผลิตเกินร้อยละ 20 เพื่อให้คณะกรรมการระดับจังหวัดตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ภายใน 30 วัน

(3) เป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส.

2.2 พื้นที่รับจำนำ เกษตรกรสามารถจำหน่ายข้าวเปลือกได้ในพื้นที่จังหวัดของตนเองเท่านั้น ยกเว้นพื้นที่ตำบลที่เป็น เขตติดต่อกันของเกษตรกรและจุดรับจำนำ

2.2.1 การจำหน่ายข้ามเขตจังหวัดของเกษตรกร กรณีจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรจะจำหน่ายข้ามเขตจังหวัดเกินกว่าระดับตำบลที่เป็นเขตติดต่อกันได้ โดยให้คณะกรรมการติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับจังหวัดที่เป็นพื้นที่เพาะปลูกในจังหวัดนั้นของเกษตรกรพิจารณา ดังนี้

(1) คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด สามารถพิจารณาอนุมัติให้เกษตรกรจำหน่ายข้ามเขตจังหวัดเกินกว่าระดับตำบลที่เป็นเขตติดต่อกัน เป็นระดับอำเภอที่เป็นเขตติดต่อกันของเกษตรกร โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากจังหวัดเขตติดต่อก่อนและให้แจ้งประสานจังหวัดที่เป็นเขตติดต่อกันและฝ่ายเลขานุการ กษช. ทราบต่อไป ทั้งนี้ จังหวัดที่เป็นเขตติดต่อกันเมื่อได้รับแจ้งจากจังหวัด ที่เป็นพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรจะต้องประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรทันที

(2) กรณีจังหวัดจะให้เกษตรกรจำหน่ายข้ามเขตจังหวัดเกินกว่าระดับอำเภอที่เป็นเขตติดต่อกันให้เสนอเหตุผลความจำเป็นแจ้งฝ่ายเลขานุการ กษช. เพื่อเสนอให้คณะกรรมการกำกับดูแลการรับจำนำข้าวพิจารณาต่อไป

2.2.2 การจำหน่ายข้าวของสถาบันเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร ให้ อคส. และ อ.ต.ก. รับข้าว จากสถาบันเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่รวบรวมจากเกษตรกรเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลโดย อคส. และ อ.ต.ก. ออกใบประทวนให้เกษตรกรแต่ละรายเพื่อนำไปทำสัญญาและรับเงินจาก ธ.ก.ส. เพื่อป้องกันการสวมสิทธิเกษตรกร (ธ.ก.ส. โอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรแต่ละรายไป) เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ จากการจำหน่ายในราคาที่รัฐบาลกำหนด ทั้งนี้ให้สถาบันเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรคิดค่าขนส่ง และค่าบริหารจัดการจากเกษตรกรได้ไม่เกินตันละ 200 บาท

2.2.3 การรับจำหน่ายเขตของโรงสี คณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด จะต้องสำรวจปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกที่ออกสู่ตลาดในแต่ละช่วงเวลาว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด เพื่อวิเคราะห์และประเมินว่าปริมาณข้าวที่ออกสู่ตลาดกับจำนวนโรงสีที่จะรองรับในแต่ละช่วงเวลาเพียงพอหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน และสามารถออกใบประทวนให้เกษตรกรได้ภายใน 3 วัน หากพิจารณาเห็นว่ามีควมจำเป็นในการเปิดจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ ขอให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) กรณีจังหวัดสามารถจัดหาโรงสีที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันไปเปิดจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ภายในจังหวัดเดียวกันได้ ให้คณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการเปิดจุดรับจำหน่ายพื้นที่ของโรงสีภายในจังหวัดเดียวกันและแจ้งประสาน อคส./ อ.ต.ก. และ ธ.ก.ส. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ การออก ใบประทวน การจ่ายเงินให้แก่เกษตรกร และรายงานประธานคณะอนุกรรมการฯ กับดูแลการรับจำหน่าย และ ฝ่ายเลขานุการ กชช. ทราบต่อไป

(2) กรณีจังหวัดไม่มีโรงสีเข้าร่วมโครงการหรือเข้าร่วมโครงการรับจำหน่ายไม่เพียงพอและไม่สามารถจัดหาโรงสีในจังหวัดไปเปิดจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ได้ ให้แจ้ง อคส. / อ.ต.ก. และฝ่ายเลขานุการ กชช. พร้อมทั้งให้เสนอความเห็น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ กับดูแลการรับจำหน่ายข้าวในการอนุมัติโรงสีที่จะมาเปิดจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ โดยจะพิจารณาจัดหาโรงสีในภาคเดียวกันเข้าดำเนินการก่อน หากไม่มีโรงสีในภาคเดียวกันจะพิจารณาจัดหาโรงสีในภาคอื่นเข้าดำเนินการเป็นลำดับถัดไป และฝ่ายเลขานุการแจ้งให้จังหวัด อคส. / อ.ต.ก. / ธ.ก.ส. ดำเนินการต่อไป

(3) กรณีโรงสีที่ได้รับอนุมัติให้ไปเปิดจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะอนุกรรมการฯ กับดูแลการรับจำหน่ายหรือคณะทำงาน จะพิจารณาคัดสรรโรงสีเข้าไปเปิดจุดรับจำหน่ายที่ตามความจำเป็นและเหมาะสมและ แจ้งให้จังหวัด อคส. อ.ต.ก. และ ธ.ก.ส. ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ การคัดสรรโรงสีเข้าไปเปิดจุดนอกพื้นที่ จะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังนี้ (1) มีการเปิดจุดรับจำหน่าย ในพื้นที่แล้ว (2) เคยเปิดจุดรับจำหน่ายทั้งในและนอกพื้นที่ โดยสามารถดำเนินการรับจำหน่ายทุกขั้นตอนด้วยความเรียบร้อยจะพิจารณาเป็นลำดับแรก รวมทั้งระยะทางจากโรงสีถึงจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ (3) ประวัติการเข้าร่วมโครงการที่ผ่านมา และได้รับการจัดเกรดเป็นโรงสีเกรด A และ (4) ต้องมีศักยภาพในการสืบสภาพและส่งมอบข้าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งโรงสีต้องมีการวางกำแพงกันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

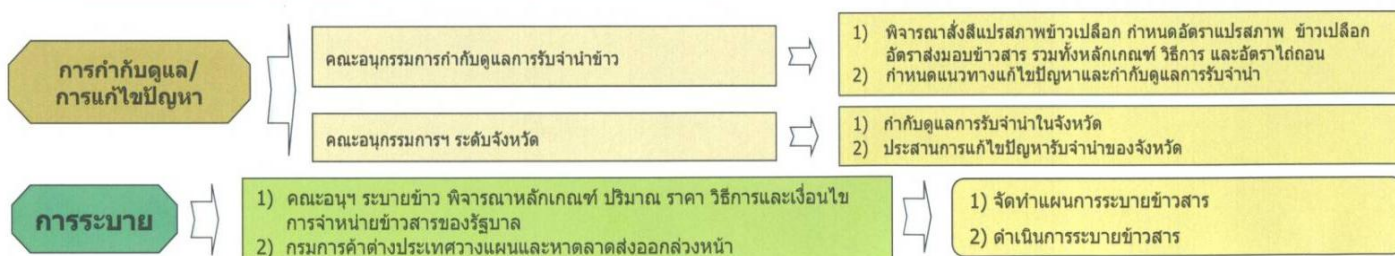
มาตรการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ปีการผลิต 2555/56

มาตรการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ปีการผลิต 2555/56

เป้าหมายรับจำหน่าย	ไม่จำกัดปริมาณ (รับจำหน่ายได้ 2 ครั้ง /แปลง/ราย ไม่แยกนาปีและนาปรัง)		
ระยะเวลา	จำหน่าย : 1 ต.ค.55 – 15 ก.ย.56	ไถก่อน : 4 เดือนนับถัดจากเดือนที่รับจำหน่าย	โครงการ : 1 ต.ค.55 – 31 ม.ค.57
การรับจำหน่าย	จำหน่ายในประทวน		จำหน่ายกลางแจ้ง
ชนิดข้าว	ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกหอมจังหวัด ข้าวเปลือกเจ้า ข้าวเปลือกปทุมธานี 1 ข้าวเปลือกเหนียว	ข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเหนียว	
การดำเนินการ	อ.ค.ส./อ.ค.ก. : รับจำหน่ายในประทวน		อ.ค.ส. : รับจำหน่ายกลางแจ้ง

เกษตรกร	โรงสี	อ.ค.ส./อ.ค.ก.	อ.ค.ส.
เงื่อนไข	กิจกรรม	กิจกรรม	กิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> ต้องมีหนังสือรับรองเกษตรกรจากกระทรวงเกษตรฯ มีผลผลิตข้าวเปลือกของตนเอง เป็นลูกค้า อ.ค.ส. จำหน่ายในพื้นที่จังหวัดของตนเองเท่านั้น ยกเว้นตำบลติดกัน กรณีเป็นระดับอำเภอที่ติดต่อกันให้คณะกรรมการจังหวัดพิจารณาอนุมัติ และกรณีเกินกว่าระดับอำเภอให้เสนอคณะกรรมการ กำกับ พิจารณา ผลผลิตที่ปรับเพิ่มขึ้นเกินกว่า 20% รวมทั้งเกษตรกรที่มีวงเงินรับจำหน่ายเกิน 500,000 บาท ให้คณะกรรมการจังหวัดตรวจสอบทุกราย 	<ol style="list-style-type: none"> สมัครเข้าร่วมโครงการกับ อ.ค.ส./อ.ค.ก. รับจำหน่ายข้าวเปลือกไม่เกิน 50 เท่าของกำลังการผลิต ห้ามจำหน่ายข้ามเขตและเปิดจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ ยกเว้นกรณีจำเป็นให้จัดหาโรงสีในจังหวัดเดียวกันก่อน โดยให้คณะกรรมการ จังหวัด พิจารณาอนุมัติ กรณีไม่มีโรงสีในจังหวัดให้เสนอคณะกรรมการ กำกับ พิจารณาจัดหาโรงสีมาเปิดจุดนอกพื้นที่ วางหลักทรัพย์ค้ำประกัน 50% หรือวาง 30% และมีโรงสีค้ำไข้ว 2 ราย รวม 20% ของมูลค่าข้าวที่เข้าร่วมโครงการ กรณีจำหน่ายข้ามเขตวางหลักทรัพย์ค้ำประกัน 100% สืบสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารส่งมอบเข้าคลังกลาง 	<ol style="list-style-type: none"> รับสมัครโรงสีเข้าร่วมโครงการ รับจำหน่ายข้าวเปลือกและออกใบประทวนให้เกษตรกรภายใน 3 วันทำการ จัดให้มีคลังสินค้ากลาง (โกดังกลาง/ไซโล) เก็บรักษาข้าวเปลือกและข้าวสารให้เพียงพอ โดยใช้ระบบฝากเก็บ กรณีเป็นคลังกลางของโรงสี ซึ่งเป็นระบบฝากเก็บข้าว โรงสีต้องวางค้ำประกัน 100% 	<ol style="list-style-type: none"> รับจำหน่ายกลางแจ้งของเกษตรกรเฉพาะข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเหนียว จัดทำสัญญาและจ่ายเงินภายใน 3 วันทำการ

ที่มา : กรมการค้าภายใน

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จึงมีประเด็นเรื่องเอกสารสิทธิ์ที่ดินเพาะปลูกข้าว¹⁰ ที่จะต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าว เกษตรกรบางส่วนไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ที่เพาะปลูกปัจจุบันเป็นการเช่าที่ดินทำกิน บางรายมีสัญญาเช่า บางรายไม่มีสัญญา และมีคนจำนวนไม่น้อยนำที่ดินประเภทอื่นมาขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อาทิเช่น พื้นที่ขึ้นทะเบียนสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด อ้อย และอื่นๆ มาขอขึ้นทะเบียนรับรองการเป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจากกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำมาเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวฯ จึงเป็นอีก 1 ช่องทางให้เกิดการทุจริต เช่น การสวมสิทธิ์โดยการนำข้าวจากที่อื่นเข้ามา ในรายที่นำพื้นที่ปลูกมัน อ้อย ข้าวโพด ซึ่งไม่ได้ทำนาจริง แต่มีข้าวมาเข้าร่วมโครงการ หรือในบางรายขายใบรับรองเกษตรกร รวมไปถึงการเอาไร่ของเจ้าผู้ให้เช่าที่นาในรูปแบบต่างๆ เช่น การขึ้นค่าเช่าที่เดิมราคาไร่ละ 1,000 บาท เป็น 1,500 บาท/ปี การไม่ทำสัญญาเช่าให้ถูกต้อง การเรียกเก็บค่าหัวคิวจากการนำข้าวไปเข้าร่วมโครงการรับจำนำฯ หรือในบางรายเจ้าของที่ดินนำชื่อไปขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้งที่ที่ดินนั้นให้เกษตรกรรายอื่นเช่าไปแล้ว จึงเกิดปัญหาการขอใช้สิทธิ์ซ้ำซ้อน ตัวอย่างเช่นในกรณีที่ไม่มีสัญญาเช่า นาง ก ซึ่งเป็นเจ้าของนาโหนดที่ดินไปขอขึ้นทะเบียน และ นาง ข ซึ่งเป็นผู้เช่าก็ไปขอขึ้นทะเบียนเช่นกัน เพราะในกรณีไม่มีสัญญาเช่าไม่ได้ระบุ เลขที่โฉนด หรือการได้มาซึ่งเอกสารสิทธิ์ และเมื่อทำประชาคมเกษตรกรจะรับรองกันเอง นอกเหนือจากนั้นก็ใช้เพียงภาพถ่ายพื้นที่ทำนาประกอบการขอขึ้นทะเบียนรับรองฯ โดยไม่ได้ไปตรวจสอบสถานที่ปลูกจริงจึงทำให้การตรวจสอบเอกสารอาจไม่ถูกต้องครอบคลุมทั้งหมด ด้วยเหตุนี้จึงเกิดช่องว่าง และนำมาซึ่งการทุจริต ระหว่างเกษตรกรกับเกษตรกร เกษตรกรกับโรงสี นายหน้ากับโรงสี เป็นต้น

ดังนั้นจึงจะชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินนั้นถือว่าเป็นปัญหาโครงสร้างที่สำคัญของประเทศไทย¹¹ และสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำในสังคม¹² ทำให้เกิดปัญหาความยากจน เกษตรกรมีหนี้สิน การบุกรุกที่ดิน รวมไปถึงการแอบอ้างสิทธิ์หรือละเมิดในทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีให้เห็นในสังคมปัจจุบันในรูปแบบที่แตกต่างกันไป โดยยกตัวอย่างที่ดินที่ขึ้นทะเบียนเพาะปลูกข้าว ที่มีโครงสร้างและการได้มาซึ่งสิทธิ์ที่หลากหลายประเภท และความยืดหยุ่นในหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติ เพราะรัฐฯ ต้องการให้เกษตรกรทุกรายได้ประโยชน์สูงสุดจึงยกเว้นเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเพราะปลูกข้าวเป็นของตัวเองเช่าที่ดินจากบุคคลอื่น สามารถนำผลผลิตข้าวที่ได้นำมาเข้าร่วมโครงการรับจำนำฯ ได้และต้องรับรองว่าผลผลิตที่ได้เป็นของตัวเองจริง ด้วยเหตุนี้จึงมีกลุ่มบุคคลบางกลุ่มอาศัยช่องว่างที่เกิดจากการดูแลและตรวจสอบไม่ทั่วถึงด้วยจำนวนบุคลากรที่มีอยู่จำกัด กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิ์ของบุคคลอื่น โดยการแอบอ้างปลอมแปลงรับรองเอกสารอันเป็นเท็จ เพียง

¹⁰ประเภทเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ตาม พ.ร.บ. กฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2479

¹¹การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน www.dl.parliament.go.th

¹²สตฤณี อาชวานันทกุล, “ความเหลื่อมล้ำ ฉบับพกพา” <http://v-reform.org/>

เพื่อมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่นและสังคมส่วนรวม และสร้างความเสียหายให้แก่งบประมาณรัฐฯ ซึ่งวิธีการสวมสิทธิ์สามารถทำได้ตั้งแต่ขั้นตอนการขอใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว แม้การขอขึ้นทะเบียนที่จะมีหลักเกณฑ์เงื่อนไขกำหนดไว้ชัดเจนก็ตาม แต่บางขั้นตอนยังมีช่องว่างให้บุคคลกลุ่มนี้ละเมิดสิทธิบุคคลอื่นได้ จึงจะชี้ให้เห็นช่องว่างดังกล่าวในหลักการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตามที่ขีดเส้นใต้ดังนี้

การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเปลือก ปีการผลิต 2555/56

สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนสามารถขอเข้าร่วม โครงการตามนโยบายและขอรับการช่วยเหลือจากภาครัฐ เช่น

- โครงการรับจำนำข้าวเปลือก
- โครงการช่วยเหลือเมล็ดพันธุ์ข้าวแก่เกษตรกรที่ ประสบอุทกภัย เป็นต้น

คุณสมบัติของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน

- 1) เกษตรกรต้องมีสัญชาติไทย
- 2) ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร(ท.บ.ก.01)
- 3) เกษตรกรจะต้องเดินทางมาขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง หากหัวหน้าครัวเรือนไม่สามารถขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง ต้องมอบหมายเป็นหนังสือให้ สมาชิกในครัวเรือนที่มีรายชื่อในทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01) เป็นผู้ขึ้นทะเบียนแทน
- 4) เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียนตามสถานที่ตั้งแปลงปลูกในแต่ละแปลง
- 5) เกษตรกรต้องเพาะปลูกพืชในแปลงแล้วอย่างน้อย 15 วัน ก่อนมาขอขึ้นทะเบียน
- 6) เกษตรกรต้องเป็นเจ้าของผลผลิตที่จะเก็บเกี่ยวในแปลง (บ้างก็ไม่มีผลผลิตเป็นของตัวเองนำข้าวจากที่อื่นเข้ามาสวมในใบรับรองเพื่อขอใช้สิทธิ์)
- 7) เกษตรกรแต่ละครอบครัวสามารถขึ้นทะเบียนได้แปลงละ 2 ครั้งต่อรอบปีการผลิตที่รับขึ้นทะเบียน
- 8) เกษตรกร ที่เพาะปลูกในพื้นที่นอกเหนือที่ทางราชการออกเอกสารสิทธิ์ เช่น ป่าสงวน ป่าเสื่อมโทรม ฯลฯ ต้องเป็นเกษตรกรรายเก่าที่เคยขึ้นทะเบียนไว้ปี 2555/56
- 9) กรณีที่เกษตรกรเช่าพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินไม่ สามารถขึ้นทะเบียน (ส.ป.ก.4-01)
- 10) ในกรณีที่เกษตรกรเช่าโดยไม่มีสัญญา (เจ้าของที่ดินไม่ทำสัญญาให้) ต้องมีหนังสือรับรองจากกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และเกษตรกรแปลงข้างเคียง

11) เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนจะต้องเข้าร่วมประชุมและร่วมรับรองข้อมูลในการประชุมหากการ
ผู้ตรวจสอบพื้นที่จริงพบข้อมูลไม่ถูกต้อง จะตัดสิทธิ์เฉพาะรายที่พบ และระงับการออกไปรับรองทั้งกลุ่ม
ประชุมไว้ก่อน และทำการตรวจสอบพื้นที่จริงอีกครั้ง

เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน

- 1.บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับจริง และสำเนา)
- 2.ทะเบียนบ้าน (ฉบับจริง และสำเนา)
- 3.ทะเบียนเกษตรกร (ทบก.02) และหรือภาพถ่ายแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจที่ขึ้นทะเบียนพร้อม
เกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนแปลงนั้น โดยผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องลงลายมือชื่อข้างหลังภาพ และระบุวัน เดือน
ปี ที่ถ่ายภาพดังกล่าว
- 4.เอกสารสิทธิการใช้ที่ดิน (ฉบับจริง และสำเนา)

กรณีเช่า

- 1) สัญญาเช่า พร้อมสำเนาเอกสารสิทธิ (ส่วนใหญ่จะไม่มีสัญญาเช่าและไม่มีเอกสารสิทธิ)¹³
- 2) หนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่มีเอกสารสิทธิ โดยการเช่า (กรณีที่ผู้
เช่าไม่มีสัญญาเช่า เนื่องจากผู้ให้เช่าไม่ทำสัญญาเช่าและหรือไม่ได้มอบสำเนาเอกสารสิทธิ
- 5.หนังสืออนุญาตจากหน่วยงานให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ ในกรณีที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกใน
พื้นที่ที่ทางราชการยังมิได้ออก เอกสารสิทธิให้เกษตรกรถือเป็นเจ้าของ เช่น พื้นที่ทหาร พื้นที่รอบเขื่อนอ่าง
เก็บน้ำในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ที่สาธารณประโยชน์ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล ตำบล
หมู่บ้าน ฯลฯ

วิธีการกรอกแบบขึ้นทะเบียน

1. ชื่อผู้ขึ้นทะเบียนจะต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือน ตามที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01) ในกรณีที่
หัวหน้าครัวเรือน ไม่มาขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง จะต้องหนังสือมอบอำนาจให้เฉพาะสมาชิกในครัวเรือนที่
ปรากฏชื่ออยู่ในทะเบียนเกษตรกร และเกษตรกรจะต้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชชนิดนั้นๆในแต่ละแปลงได้
เพียง 2 ครั้ง ต่อปีการเพาะปลูก
2. กรอกข้อมูลที่อยู่ของผู้ขึ้นทะเบียน (หัวหน้าครัวเรือน) เป็นที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

¹³“พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 2524”

3. กรอกข้อมูลการขึ้นทะเบียนการปลูกข้าว โดยกรอกจำนวนแปลงที่ปรากฏในข้อ 3 ดังนี้

3.1 ที่ตั้งแปลงที่เกษตรกรนำมาขึ้นทะเบียนแต่ละแปลงที่เป็นของตนเอง หรือเช่าแบบมีสัญญาและมีข้อมูลเอกสารสิทธิ์ (ที่สามารถตรวจสอบความซ้ำซ้อน) ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน O หน้าคำตอบที่เลือก และกรอกสถานที่ตั้งแปลง ซึ่งจะต้องเป็นอำเภอเดียวกับสถานที่รับขึ้นทะเบียน ในกรณีที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว จะต้องมีข้อมูลที่ตั้งแปลงอยู่ในเขตชลประทานหรือนอกเขตชลประทาน โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน O หน้าคำตอบที่เลือก

3.2 ข้อมูลพื้นที่ปลูกจริงในแปลงนั้นซึ่งจะต้องไม่มากกว่า พื้นที่เต็มในเอกสารสิทธิ์ และพื้นที่ปลูกที่ขึ้นทะเบียน แต่ละแปลงต้องไม่ต่ำกว่า 1 งาน

3.3 ข้อมูลพื้นที่ปลูกแต่ละแปลงที่มีเอกสารสิทธิ์ที่เป็นของตนเอง หรือเช่าแบบมีสัญญาที่ทราบประเภทเอกสาร สิทธิ์ และเลขที่เอกสารสิทธิ์

3.3.1 กรอกข้อมูลแยกตามประเภทเอกสารสิทธิ์ที่กำหนด (3.1-3.12) โดยกรอกเลขที่เอกสารสิทธิ์และเลขที่ระวาง

3.3.2 กรอกข้อมูลเนื้อที่เต็มที่แสดงไว้ในเอกสารสิทธิ์

4. กรณีเช่าแบบมีสัญญาแต่ไม่ทราบประเภทเอกสารสิทธิ์ และเลขที่เอกสารสิทธิ์ให้กรอกชื่อผู้ให้เช่า (จะต้องมีสัญญาเช่าแนบ) (แม้จะแนบสัญญาแต่เจ้าของที่บางรายไม่ได้ใช้ชื่อตนเองในสัญญาเช่า)

5. กรณีเช่าแต่ไม่มีสัญญาเช่า (จะต้องมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ดินในพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์ โดยการเช่าแบบไม่มีสัญญาเช่าแนบ) ให้กรอกชื่อผู้ให้เช่า

6. กรณีแปลงปลูกเป็นพื้นที่นอกเหนือจากพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องแปลงที่ขึ้นทะเบียน

7. ข้อมูลกลุ่มพันธุ์ข้าวที่ขึ้นทะเบียนโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าคำตอบที่เลือก

8. วันที่เพาะปลูกให้กรอกวันที่ เดือน ปี ที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกลงในแปลง โดยวันที่ปลูกจะต้องเป็นวันที่ปลูกมาแล้วอย่างน้อย 15 วัน จึงจะมาขอขึ้นทะเบียนได้

9. วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวผลผลิต ให้กรอกวันที่/เดือน/ปี ที่เกษตรกรคาดว่าจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต

การรับคำร้องขึ้นทะเบียน

การตรวจสอบข้อมูล

การทำประชาคม หมายถึง การประชุมกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ เพื่อให้ชุมชน ชี้นยันรับรองข้อมูลการขึ้นทะเบียนของเกษตรกรแต่ละรายว่า ได้เพาะปลูกพืชตามชนิด และจำนวนพื้นที่ที่แท้จริง เกษตรกรต้องทำการเพาะปลูกข้าว และมีต้นพืชอยู่ในแปลงในวันขึ้นทะเบียน วันประชาคมและวันตรวจสอบพื้นที่

คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล

ประกอบด้วย

1.1) ปลัด อบต.	ประธาน
1.2) กำนัน	รองประธาน
1.3) ผู้ใหญ่บ้าน	กรรมการ
1.4) เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส.	กรรมการ
1.5) เกษตรตำบล	กรรมการและเลขานุการ

* กรรมการเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

การตรวจสอบข้อมูล

ควรจัดทำประชาคม กลุ่มย่อยกลุ่มละ 5-10 คน โดยเกษตรกรตรวจสอบ และลงลายมือชื่อรับรองกัน ภายในกลุ่ม คณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบลเป็นผู้ดำเนินการทำประชาคมในภาพรวม พร้อมทั้งมีการ บันทึกการประชุมประชาคมทุกครั้ง มีขั้นตอน ดังนี้

การประชาคม

การ

ประชาคม (ต่อ)

การตรวจสอบข้อมูล

1. เปิดประกาศรายชื่อ ผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชที่ได้ตรวจสอบเอกสาร และคุณสมบัติเบื้องต้น ที่มีสิทธิ์เข้าร่วมประชามเพื่อที่เกษตรกรจะสามารถ ตรวจสอบรายชื่อ วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดทำประชาม

2. ก่อนเริ่มประชาม ในที่ประชุมประชาม ผู้ดำเนินการ จะต้องชี้แจง ความสำคัญของการประชาม การรับรอง ข้อมูลการขึ้นทะเบียน

3. ดำเนินการประชาม ให้เกษตรกรในที่ประชุมประชามตรวจสอบรับรองสิทธิ์ จำนวนพื้นที่ และพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรแต่ละรายแจ้งขึ้นทะเบียน เพื่อรับรอง หรือคัดค้าน และปิดประกาศผลการทำประชาม เพื่อให้เกษตรกรตรวจสอบข้อมูลผู้ผ่านประชาม

การตรวจสอบพื้นที่จริง หมายถึง การตรวจสอบพื้นที่ของเกษตรกรหลังการทำประชามเพื่อรับรองผลการประชามนั้น ๆ โดยแยกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1) กรณีที่ไม่มีกรคัดค้าน ให้คณะกรรมการฯ สุ่มเกษตรกร ที่จะได้รับการตรวจสอบโดยเปิดเผยในวันที่ทำประชาม จำนวนร้อยละ 10 ของรายชื่อเกษตรกรที่ทำประชาม หากตรวจสอบพื้นที่จริงแล้วพบว่าเป็นกว่าร้อยละ 50 ไม่เป็นไปตามที่เกษตรกรแจ้ง คณะกรรมการฯ ต้องยกเลิก การประชามที่ดำเนินการไปแล้ว และทำประชามใหม่ทั้งหมด

2) กรณีมีการคัดค้าน ให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบรายชื่อ ที่ถูกคัดค้านทุกราย สำหรับรายชื่อที่ไม่ถูกคัดค้านให้ คณะกรรมการฯ สุ่มตรวจพื้นที่จริง จำนวนร้อยละ 10 ของผู้ที่ไม่ถูกคัดค้าน

การสุ่มตรวจสอบพื้นที่ (เป็นเพียงการสุ่มอาจจะไม่ครอบคลุม)

ประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีการแจ้งข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง

กรณี เกษตรกรแจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ ไม่ตรงกับความเป็นจริงเกษตรกร มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 137¹⁴ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 267¹⁵ ผู้ใดแจ้งให้เจ้าพนักงาน ผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากข้อมูลเบื้องต้นจะเห็นว่าหลักเกณฑ์มีความชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ ทั้งขั้นตอนวิธีการที่รัดกุม โอกาสที่กลุ่มบุคคลจะแสวงหาประโยชน์และละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นมีน้อยมาก แต่ในทางปฏิบัติ นั้นทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่สามารถปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ดังตัวอย่างใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในรูปแบบต่างๆทั้งชนิด ประเภท การได้มาซึ่งเอกสารสิทธิ์ ซึ่งตัวอย่างที่ยกขึ้นมานี้เป็นเอกสารที่ตรวจพบว่ามีปัญหา เพราะมีการแจ้งข้อมูลตอนขึ้นทะเบียนอันเป็นเท็จ รับรองกันเองเอื้อประโยชน์ให้แก่กันทั้งเจตนา และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

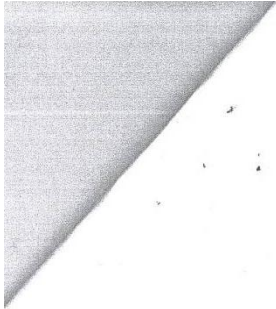
---

¹⁴ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน

¹⁵ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 การแจ้งให้เจ้าพนักงานบันทึกข้อความอันเป็นเท็จ

ตัวอย่างใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในรูปแบบต่างๆ

1. พื้นที่เช่าแต่ไม่มีสัญญาเช่า

ทพศ.1/3

ใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 (ต้นฉบับ)

เลขที่ใบรับรอง 1-7105-01616-002

ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอทามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ 11 ตุลาคม 2554

เอกสารฉบับนี้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับรองว่า

นาย ดอกไม้ เจริญมาก เลขประจำตัวประชาชน 3-7105-00396-03-3 เลขรหัสประจำบ้าน 7105-011932-1
อยู่บ้านเลขที่ 2/3 ม.03 ทองคอง ต.แสนตอ อ.ทามะกา จ.กาญจนบุรี
เป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าว ปี 2554/55 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2554
ผ่านการประชาคมเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2554 ดังนี้

แปลงที่ 2 เขาแต่ไม่มีสัญญาเช่า

ที่ตั้งแปลง หมู่ 8 ต.ทามะกา อ.ทามะกา จ.กาญจนบุรี

วันที่ปลูก 20 สิงหาคม 2554

เนื้อที่ปลูก 7 ไร่ 2 งาน

(คิดคำนวณจากผลผลิตเฉลี่ย

วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 18 ธันวาคม 2554

ผลผลิตเฉลี่ย 761 กก./ไร่ ประมาณการผลิตที่คาดว่าจะได้ 5,708 กก.

761 กก./ไร่ x เนื้อที่ปลูก 7.5 ไร่ = 5,708 กก.)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า
ผลผลิตข้าวเปลือกที่นำมาสกัดเพื่อจำหน่าย
เป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้าจริง
ลงชื่อ.....

กลุ่มพันธุ์ ข้าวปทุมธานี

ลงชื่อ.....ผู้รับรองผลผลิต ลงชื่อ.....ผู้รับรองข้อมูล
(.....) (เอก.....รักษาความปลอดภัย)
เกษตรกร ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
ใบรับรองนี้แสดงผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้จากการคำนวณจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรก่อนการเก็บเกี่ยว
ผลผลิตที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผลผลิตที่ได้จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
ลงชื่อ.....
(.....)
เกษตรกร
วันที่รับใบรับรอง..... 12 ๑๑ ๕๔

ที่มา : สำนักตรวจสอบและปฏิบัติการ กรมการสหภายใน

- 1. กรณีพื้นที่เช่าแต่ไม่มีสัญญาเช่านั้น ง่ายต่อการขอขึ้นทะเบียนรับรองการเป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในลักษณะขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อน กล่าวคือทั้งผู้เช่าและผู้ให้เช่าต่างขอใช้สิทธิ์
- 2. เนื่องจากในใบรับรองไม่ได้ระบุเลขที่เอกสารสิทธิ์และประเภทของที่ดิน ดังนั้นหากมีการขอขึ้นทะเบียนซ้ำโดยที่ไม่ได้ไปตรวจสอบสถานที่จริง ก็จะมีส่งผลให้บุคคลอื่นละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่นทำนาข้าวจริง

*หมายเหตุในหนังสือรับรองไม่ได้มีการระบุเลขที่เอกสารสิทธิ์

2. พื้นที่เช่ามีสัญญาเช่าแต่ไม่ทราบเลขที่เอกสารสิทธิ์

ทพศ.1/3

ใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 (ต้นฉบับ)
เลขที่ใบรับรอง 1-7106-01336-001
ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอทามวง จังหวัดกาญจนบุรี
วันที่ 15 ตุลาคม 2554

เอกสารฉบับนี้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับรองว่า

นาย เฉลิมชัย มโนรมย์ เลขประจำตัวประชาชน 1-7106-00107-79-7 เลขรหัสประจำบ้าน 7106-006614-9
อยู่บ้านเลขที่ 4/3 ม.02 ต.บ้านใหม่ อ.ทามวง จ.กาญจนบุรี
เป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าว ปี 2554/55 เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2554
ผ่านการประชาคมเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2554 ดังนี้

แปลงที่ 1 เช่ามีสัญญาเช่าแต่ไม่ทราบเลขที่เอกสารสิทธิ์ กลุ่มพันธุ์ ข้าวเจ้า
ที่ตั้งแปลง หมู่ 2 ต.บ้านใหม่ อ.ทามวง จ.กาญจนบุรี
วันที่ปลูก 5 สิงหาคม 2554 วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 30 พฤศจิกายน 2554
เนื้อที่ปลูก 35 ไร่ 0 งาน ผลผลิตเฉลี่ย 736 กก./ไร่ ประมาณการผลิตที่คาดว่าจะได้ 25,760 กก.
(คิดคำนวณจากผลผลิตเฉลี่ย 736 กก./ไร่ x เนื้อที่ปลูก 35 ไร่ = 25,760 กก.)

ลงชื่อ..... (.....) ผู้รับรองข้อมูล ลงชื่อ นาย..... (.....) ผู้แทนเกษตรกรยื่นขอใบรับรอง
(.....) (.....) (.....) (.....)
เกษตรกร ปลัดอำเภอ/รองปลัดอำเภอ/ผู้ได้รับมอบหมาย เกษตรอำเภอ/ผู้รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอ
ใบรับรองนี้แสดงผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้จากการคำนวณจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรก่อนการเก็บเกี่ยว
ผลผลิตที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผลผลิตที่ได้จากการชั่ง ณ จุดรับจำนำ

ลงชื่อ..... (.....) (.....)
เกษตรกร
วันที่รับใบรับรอง.....

ที่มา : สำนักตรวจสอบและปฏิบัติการ กรมการสหภายใน

1. กรณีเช่ามีสัญญาเช่าแต่ไม่ทราบเลขที่เอกสารสิทธิ์ จะมีลักษณะคล้ายกับไม่มีสัญญาเช่า
ถึงแม้จะมีสัญญาเช่าก็ตามแต่ก็ไม่ได้ระบุเลขที่เอกสารเช่นกัน

2. ในการทำสัญญาเช่าอาจจะไม่ได้ใช้ชื่อเจ้าของที่ดิน โดยใช้ชื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งใน
ครอบครัว ระบุในสัญญาว่าเป็นผู้ให้เช่า เมื่อตรวจสอบรายชื่อและเลขที่เอกสารสิทธิ์จะไม่พบว่ามีการขอขึ้น
ทะเบียนซ้ำ

*หมายเหตุในหนังสือรับรองไม่ได้มีการระบุเลขที่เอกสารสิทธิ์

3. พื้นที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือ ส.ค.1

ทพศ.1/3

ใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 (ต้นฉบับ)
เลขที่ใบรับรอง 1-3701-15590-002
ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ
วันที่ 9 พฤศจิกายน 2554

เอกสารฉบับนี้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับรองว่า

นาย บุญยู่ สันธิเสน เลขประจำตัวประชาชน 3-3416-01086-55-7 เลขรหัสประจำบ้าน 3416-016972-4
 อยู่บ้านเลขที่ 73 ม.02 กุดปลาตุก ต.กุดปลาตุก อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ
 เป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าว ปี 2554/55 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554
 ผ่านการประชุมเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2554 ดังนี้

แปลงที่ 2 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 118 กลุ่มพันธุ์ ข้าวหอมมะลิ
 ที่ตั้งแปลง หมู่ 2 ต.กุดปลาตุก อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ
 วันที่ปลูก 15 มิถุนายน 2554 วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 15 พฤศจิกายน 2554
 เนื้อที่ปลูก 17 ไร่ 0 งาน ผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ ประมาณการผลผลิตที่คาดว่าจะได้ 6,205 กก.
 (คิดคำนวณจากผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ x เนื้อที่ปลูก 17 ไร่ = 6,205 กก.)

ลงชื่อ นาย บุญยู่ สันธิเสน ผู้รับรองผลผลิต ลงชื่อ นาย สว่าง ศรีโยน๊ะ ผู้ออกใบรับรอง
 (.....) (นายพงศศิริ มงคลเสริม) เกษตรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ
 เกษตรกร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า
 ใบรับรองนี้แสดงผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้จากการคำนวณจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรก่อนการเก็บเกี่ยว
 ผลผลิตที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผลผลิตที่ได้จากการขึ้น ๓ ฤดูรับจำนำ
 ลงชื่อ นาย บุญยู่ สันธิเสน
 (.....)
 เกษตรกร
 วันที่รับใบรับรอง.....

ที่มา : สำนักตรวจสอบและปฏิบัติการ กรมการค้าภายใน

1. ส.ค.1 คือ หนังสือแจ้งการครอบครองที่ดินที่ผู้ครอบครองได้ทำประโยชน์ในที่ดิน และในการแจ้งการได้มานี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิที่เคยมีอยู่หรือไม่เคยมีอยู่ของผู้แจ้งต้องเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด คือ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใดไม่ใช่หนังสือรับรองว่าผู้แจ้งเป็นเจ้าของมีสิทธิครอบครอง ความเป็นเจ้าของผู้แจ้ง ผู้แจ้งต้องพิสูจน์เอาเอง และในเมื่อยังไม่สามารถพิสูจน์ได้การจะขอเอกสารสิทธิ ก็ทำไม่ได้เช่นกัน อาจมีผู้ใช้พื้นที่ดังกล่าวมาขอใช้สิทธิขึ้นทะเบียนเป็นจำนวนมาก

*หมายเหตุในหนังสือรับรองไม่ได้มีการระบุเลขที่เอกสารสิทธิ

4. พื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ์

ทพศ.1/3

ใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 (ต้นฉบับ)

เลขที่ใบรับรอง 1-7101-00524-003
ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
วันที่ 19 ตุลาคม 2554

เอกสารฉบับนี้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับรองว่า

นาย สมพร เกษมโคธน์ เลขประจำตัวประชาชน 3-7101-00208-55-8 เลขรหัสประจำบ้าน 7101-026476-1
อยู่บ้านเลขที่ 87/3 ม.02 หนองบัว ต.หนองบัว อ.เมืองกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี
เป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าว ปี 2554/55 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2554
ผ่านการประชาคมเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2554 ดังนี้

แปลงที่ 3 พื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ์	กลุ่มพันธุ์	ข้าวเจ้า
ที่ดัดแปลง หมู่ 2 ต.หนองบัว อ.เมืองกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี	ข้าวเจ้า	เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าทรัพย์
วันที่ปลูก 1 สิงหาคม 2554	วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว	1 ธันวาคม 2554
เนื้อที่ปลูก 1 ไร่ 0 งาน	ผลผลิตเฉลี่ย 736 กก./ไร่	ประมาณการผลผลิตที่คาดว่าจะได้ 736 กก.
(คิดคำนวณจากผลผลิตเฉลี่ย 736 กก./ไร่ x เนื้อที่ปลูก 1 ไร่ = 736 กก.)		

ลงชื่อ สมพร เกษมโคธน์ (เกษตรกร) ผู้รับรองข้อมูล ลงชื่อ นายประเทือง ทนยิ้ม ผู้ออกใบรับรอง

ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ใบรับรองนี้แสดงผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้จากการคำนวณจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรก่อนการเก็บเกี่ยว
ผลผลิตที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผลผลิตที่ได้จากการขึ้น ณ จุดรับจำนำ

ลงชื่อ สมพร เกษมโคธน์
เกษตรกร
วันที่รับใบรับรอง 26 ต.ค. 54

ที่มา : สำนักตรวจสอบและปฏิบัติการ กรมการค้าภายใน

1. เป็นพื้นที่ที่เกษตรกร เพาะปลูกข้าวในพื้นที่นอกเหนือที่ทางราชการออกเอกสารสิทธิ์ เช่น ป่าสงวน ป่าเสื่อมโทรม ฯลฯ อีกนัยหนึ่งคือการบุกรุก และในเมื่อทางราชการไม่ออกเอกสารสิทธิ์ให้ และเป็นพื้นที่ป่า ผู้ขอใช้สิทธิ์ขึ้นทะเบียนใช้เกณฑ์อะไรในการวัดพื้นที่เพราะปลูก แม้ในกรณีนี้จะเป็นพื้นที่ไม่มากก็ตาม และหากเกษตรกรอีกหลายๆรายทำเช่นเดียวกันนี้พื้นที่ป่าอาจถูกบุกรุกเพิ่มมากขึ้น

*หมายเหตุในหนังสือรับรองไม่ได้มีการระบุเลขที่เอกสารสิทธิ์

5.พื้นที่ ส.ป.ก.4-01

ทพศ. 1/3

ชื่อเจ้าของใบรับรอง

ผลิตจากเมล็ดพันธุ์ที่นำมาฝากเก็บที่สำนักงาน

ใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 (ต้นฉบับ)

เลขที่ใบรับรอง 1-3701-14729-003
ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ
วันที่ 21 ตุลาคม 2554

เอกสารฉบับนี้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับรองว่า

นาง ไทศรี พุ่มโพธิ์ เลขประจำตัวประชาชน 3-3416-00667-09-2 เลขรหัสประจำตัวบ้าน 3416-0151795
อยู่บ้านเลขที่ 73 ม.02 สองคอน ต.โนนโพธิ์ อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ
เป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าว ปี 2554/55 เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2554
ผ่านการประชาคมเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2554 ดังนี้

แปลงที่ 3 ส.ป.ก.4-01ก หรือ ข หรือ ค เลขที่ 5242	กลุ่มพันธุ์ ข้าวหอมมะลิ
ที่ตั้งแปลง หมู่ 02 ต.โนนโพธิ์ อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ	
วันที่ปลูก 26 มิถุนายน 2554	วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 26 พฤศจิกายน 2554
เนื้อที่ปลูก 20 ไร่ 0 งาน	ผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ ปริมาณการผลิตที่คาดว่าจะได้ 7,300 กก.
(คิดคำนวณจากผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ x เนื้อที่ปลูก 20 ไร่ = 7,300 กก.)	

ลงชื่อ.....ผู้รับรองผลผลิต ลงชื่อ.....ผู้รับรองข้อมูล ลงชื่อ.....ผู้ออกใบรับรอง

(นาง ไทศรี พุ่มโพธิ์) (.....) (.....)

เกษตรกร (.....) ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย เกษตรอำเภอ/ผู้รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอ

ใบรับรองนี้แสดงผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้จากการคำนวณจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรก่อนการเก็บเกี่ยว
ผลผลิตที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผลผลิตที่ได้จากการซึ่ง ณ จุดรับจำนำ

ลงชื่อ.....
(.....)
เกษตรกร
วันที่รับใบรับรอง 21 ต.ค. 54

นางพรรณี อริยรัชชสุธา

ที่มา : สำนักตรวจสอบและปฏิบัติการ กรมการค้าภายใน

1. ส.ป.ก. 4-01 คือเอกสารสิทธิให้ประชาชนเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 ไม่อนุญาตให้ทำการซื้อขายที่ดิน) กรณีที่เกษตรกรเช่าพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ แต่ในบางรายนำที่ดินดังกล่าวที่ดินเช่ามาไม่มีทั้งเอกสารสิทธิ และเลขที่เอกสารสิทธิ มาขึ้นทะเบียนอ้างว่าเป็นพื้นที่รับรองการทำประโยชน์ ซึ่ง เป็นการให้ข้อมูลเท็จต่อเจ้าหน้าที่ ผิดจากหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการมอบเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 ที่ระบุไว้ว่าไม่สามารถโอนกันได้(ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ไม่ได้) เว้นแต่จะตกทอดทางมรดกหากฝ่าฝืนอาจจะเป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนได้ เพราะกรรมสิทธิ์ในที่ดินยังเป็นของรัฐ กรณีทำสัญญาซื้อหรือเช่าที่ดินที่มีหลักฐาน ส.ป.ก. จึงไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย

6. พื้นที่โดนด / น.ส. 4

ทพศ.1/3

ข้าพเจ้ารายนะจงว่า

เลขที่บ้านปึกอกที่เข้ามาฝากเพื่อจำหน่าย

ปี 2554/55 (ต้นฉบับ)

เป็นกรรมสิทธิ์ที่ในรับรอง 1:3701-04368-002

ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

วันที่ 22 ตุลาคม 2554

เอกสารฉบับนี้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับรองว่า

นาง นางน้อย กมลรัตน์ เลขประจำตัวประชาชน 3-1301-00038-16-0 เลขรหัสประจำบ้าน 3416-007388-3

อยู่บ้านเลขที่ 92 ม.09 ตำบลปึก ต.น้ำปลีก อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ

เป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าว ปี 2554/55 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554

ผ่านการประชุมเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2554 ดังนี้

แปลงที่ 2 โฉนดค.น.ส.4 เลขที่ 24529

ที่ตั้งแปลง หมู่ 9 ต.น้ำปลีก อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ

วันที่ปลูก 10 พฤษภาคม 2554 วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 10 พฤศจิกายน 2554

เนื้อที่ปลูก 7 ไร่ 0 งาน ผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ ปริมาณการผลิตที่คาดว่าจะได้ 2,555 กก.

(คิดคำนวณจากผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ x เนื้อที่ปลูก 7 ไร่ = 2,555 กก.)

ผู้รับรองข้อมูล ลงชื่อ..... ผู้ออกใบรับรอง

..... (นายสว่าง ศรีไธสง)

เกษตรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ

ใบรับรองนี้แสดงผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้จากการคำนวณจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรก่อนการเก็บเกี่ยว

ผลผลิตที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผลผลิตที่ได้จากการขึ้น ณ จุดรับจำหน่าย

ลงชื่อ..... เกษตรกร

วันที่รับใบรับรอง.....

ที่มา : สำนักตรวจสอบและปฏิบัติการ กรมการค้าภายใน

1. กรณีดูเหมือนจะไม่มีอะไรเนื่องจากมีการแสดงเลขที่เอกสารสิทธิ์ไว้ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะเห็นว่าไม่มีเลขที่ประเภทของที่ดินก็ไม่ได้หมายความว่า การขอขึ้นทะเบียนนั้นจะถูกต้องเสมอไป ตัวอย่างเช่น พื้นดังกล่าวนั้นอาจจะนำไปขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรประเภทอื่นมาแล้วก็เป็นได้ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สำหรับปลูกมัน ข้าวโพด และอ้อย แต่เกษตรกรบางรายก็ยังนำพื้นที่นี้มาขอขึ้นทะเบียนรับรองการเป็นผู้ปลูกข้าว เพื่อนำสิทธิ์นั้นมาเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล โดยการนำข้าวจากที่อื่นเข้ามาสวมสิทธิ์ หรือการขายใบรับรองเกษตรกรให้กับบุคคลอื่น

7.พื้นที่โฉนด / น.ส. 3

ททศ.1/3

ใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 (ต้นฉบับ)

เลขที่ใบรับรอง 1-3701-01954-001
ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ
วันที่ 22 ตุลาคม 2554

เอกสารฉบับนี้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับรองว่า

นางสาว อนทิพ แก้วโลพรม เติบโตประจำตัวประชาชน 3-3416-00844-59-8 เลขรหัสประจำบ้าน 3416-007380-8
อยู่บ้านเลขที่ 86 ม.09 ตำบลน้ำปลีก อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ
เป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2554
ผ่านการประชาคมเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2554 ดังนี้

แปลงที่ 1 น.ส.3ก เลขที่ 676 กลุ่มพันธุ์ ข้าวหอมมะลิ
ที่ตั้งแปลง หมู่ 9 ต.น้ำปลีก อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ
วันที่ปลูก 10 พฤษภาคม 2554 วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 10 พฤศจิกายน 2554
เนื้อที่ปลูก 3 ไร่ 0 งาน ผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ ปริมาณการผลิตที่คาดว่าจะได้ 1,095 กก.
(คิดคำนวณจากผลผลิตเฉลี่ย 365 กก./ไร่ x เนื้อที่ปลูก 3 ไร่ = 1,095 กก.)

ลงชื่อ *อ.กมลพันธุ์* ผู้รับรองวัสดุ ลงชื่อ..... ผู้ออกใบรับรอง
(*อ.กมลพันธุ์*) (นายสว่าง ศรีโยพะ)
เกษตรกร ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย เกษตรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ
ใบรับรองนี้แสดงผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้จากการคำนวณจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรก่อนการเก็บเกี่ยว
ผลผลิตที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผลผลิตที่ได้จากการซัง ณ จุดรับจำนำ

ลงชื่อ.....
(.....)
เกษตรกร
วันที่รับใบรับรอง.....

ที่มา : สำนักตรวจสอบและปฏิบัติการ กรมการค้าภายใน

1. เอกสารสิทธิ์ประเภทนี้ก็ไม่ได้แตกต่าง กรณีจากโฉนด / น.ส. 4 หากบุคคลนั้นคิดจะเอาแต่ประโยชน์ส่วนตน โดยการหาวิถีกลโกงต่างๆ ขึ้นมาเอาเปรียบบุคคลอื่น รวมถึงรัฐฯ แต่บางรายอาจไม่ได้มีเจตนาทุจริตแต่ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักเกณฑ์ กฎหมาย ทำให้คิดร่างแหไปกับกลุ่มกระบวนกรนี้ หรือบางรายขึ้นทะเบียนจริง ทำนาจริง แต่ผลผลิตที่ได้ต่ำกว่าที่พยากรณ์ไว้ในใบรับรอง เนื่องจากประสบปัญหาต่างๆ ส่งผลให้ข้าวตามใบรับรองไม่ครบตามจำนวน จึงมีเกษตรกรรายอื่นนำข้าวมาฝากเข้าในใบรับรองส่วนที่ขาด โดยให้ค่าฝาก ต้นละ 500-1,000 บาท ดีกว่าทิ้งส่วนที่เหลือไว้โดยไม่ประโยชน์ และไม่ได้อคิดว่าการกระทำดังกล่าวมีความผิด

อุปสรรคในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ดินทำกิน

1. ปัญหาพื้นที่ทับซ้อน โดยเกิดจากการที่รัฐบาลดำเนินนโยบายเกี่ยวกับป่าไม้ ประกาศกฎหมาย กำหนดพื้นที่ป่า ขยายเขตป่าสงวน ทำให้การประกาศเขตป่าบางส่วนทับซ้อนกับพื้นที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าวอยู่ก่อนแล้ว จึงก่อให้เกิดความขัดแย้ง และข้อพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชน เช่น ที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนบ้านคำมูข บ้านปากลา ต.นาโพธิ์กลาง อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ที่ถูกทางราชการประกาศเป็นเขตอุทยานเมื่อ พ.ศ. 2534

2. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ การสงวนหวงห้ามพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นที่ดินของรัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมของรัฐ หรือเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน ตลอดจนสำรองไว้เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศในอนาคต แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมา มีกลุ่มนายทุนรวมถึงประชาชนจำนวนหนึ่งเข้าบุกรุกที่ดินของรัฐเพื่อเข้าทำประโยชน์ต่างๆ และภายหลังรัฐได้ดำเนินการเพิกถอนพื้นที่ดังกล่าวจากการเป็นพื้นที่สงวนหวงห้าม ทำให้ประชาชนจำนวนหนึ่งเชื่อมั่นว่าการเข้ามาครอบครองพื้นที่ป่าอันเป็นที่ดินของรัฐอาจทำให้ตนได้ที่ดินอยู่อาศัยและที่ดินทำกิน

3. ปัญหาการไร้ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน แม้ว่าประชาชนส่วนหนึ่งจะมีกรรมสิทธิ์บนที่ดิน แต่ในขณะเดียวกันมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่ไร้ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มว่าจำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ที่ดินยังคงมีอยู่เท่าเดิม ทำให้ที่ดินไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรของประเทศ

4. ปัญหาการถือครองที่ดิน ปัจจุบันมีที่ดินจำนวนมากตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มนายทุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นจำนวนมาก จึงเป็นการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินอันเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งทำให้ประชาชนบางส่วนไร้กรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและทำมาหากิน และต้องเช่าที่ดินจากกลุ่มนายทุนในราคาแพงเพื่อประกอบอาชีพ

5. ปัญหาเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์ เอกสารสิทธิ์เป็นเอกสารสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองหรือสิทธิประโยชน์ประการอื่นใดในที่ดิน แต่ประชาชนจำนวนหนึ่งยังไม่ได้รับเอกสารแสดงสิทธิ์ใดในที่ดินหรือได้รับเอกสารสิทธิ์ที่เป็นเท็จทำให้ประชาชนดังกล่าวต้องอยู่ในที่ดินอย่างผิดกฎหมาย

6. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดิน จากแนวนโยบายแห่งรัฐ และนโยบายของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงไม่มีความเป็นเอกภาพ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่รับผิดชอบมีจำนวนมากทำให้การแก้ปัญหาที่ดินบางส่วนที่การซ้ำซ้อนในการดำเนินการ บางส่วนไม่มีความสอดคล้องกัน การดำเนินการจึงไม่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

ปัญหาที่ดินเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะปัญหาการไร้ที่ดินทำกินซึ่งถือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ ทุกๆ ฝ่ายจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและพยายามดำเนินการแก้ไขด้วยการนำเสนอแนวทาง วิธีการ และมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่เรื่อยมา

บทสรุป

ประเทศไทยเป็นเมืองเกษตรกรรม ประชาชนใช้ที่ดินในการทำมาหากินมาช้านาน แต่ในระยะหลังดูเหมือนว่าปัญหาที่ดินทำกินของชาวไร่ ชาวนา อันเป็นกระดูกสันหลังของชาติจะเกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการบุกรุกป่าของนายทุนโดยใช้มือของคนจนเป็นผู้ตัดโค่น การประกาศเขตพื้นที่ป่าทับซ้อนที่ดินทำกินของชาวบ้าน ปัญหาความซ้ำซ้อนในการแก้ไขปัญหาที่ดินของหน่วยงานราชการกลายเป็นปัญหาสะสม เพาะบ่ม จนไม่อาจจะเยียวยาได้

ปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน เป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่มีมานาน การขาดแคลนที่ดินทำกิน การไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจน และการเข้าไปครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยไม่ถูกต้องด้วยกฎหมาย

ทั้งที่ที่ดินคือ ‘ฐานของชีวิต’ เพราะเป็นสิ่งที่พักอาศัย เป็นฐานทรัพยากร เป็นที่ทำกิน รวมถึงเป็นฐานที่มั่นของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นการที่ผู้คนจำนวนมากไร้อำนาจที่ดินย่อมหมายถึงความล่มสลายของอะไรต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด ส่งผลต่อเนื้อให้คนเหล่านี้ต้องบุกรุกพื้นที่รัฐ เอกชน หรือ ป่าสงวนเพื่อใช้เป็นที่ทำกิน กลายเป็นปัญหาการฟ้องร้องที่มักจบลงด้วยการลงโทษจำคุกคนตัวเล็กตัวน้อย นอกจากนี้ หากพิจารณาในแง่ความเหลื่อมล้ำ การปล่อยให้ผู้ยากไร้ไร้อำนาจที่ดินในขณะที่ผู้มั่งมีถือครองที่ดินจำนวนมากย่อมเป็นสาเหตุ และเป็นการผลิตซ้ำความเหลื่อมล้ำอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ปัญหาชาวนาไทย หรือ เกษตรกร ที่เรียกกันในปัจจุบัน นั้น มีพัฒนาการมาแต่อดีต ถึงปัจจุบันก็ยังดำรงอยู่ เพียงแต่อาจต้องแยกแยะชาวนา ซึ่งมีทั้งชาวนาไร้อำนาจที่ดินต้องเช่า ชาวนามีที่ดินน้อยไม่พอทำกิน ชาวนาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ชาวนารวย แต่ชาวนาอาจแทบทุกระดับล้วนเป็นหนี้สิน ธกส. ไม่มากก็น้อย เพราะชาวนามักเสียเปรียบกลไกตลาด หรือลงทุนไม่คุ้มขาย นั่นเอง

การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินในปัจจุบัน คือ ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกินในสังคมไทยอย่างแท้จริง เพราะยังไม่มียุทธศาสตร์การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม โดยการใช้มาตรการหลายมาตรการพร้อมกันในการแก้ไขปัญหาโครงสร้างการถือครองที่ดินที่เป็นอยู่ คือการปฏิรูปที่ดินโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลจัดการทรัพยากรที่ดิน การจัดตั้งธนาคารเพื่อการปฏิรูปที่ดิน การจำกัดการถือครองที่ดิน รวมถึงการคุ้มครองพื้นที่เพื่อเกษตรกรรม อันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกินให้กับคนยากจนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าเพื่อลดปัญหาการกระจุกตัว และลดกำลังซื้อที่ดินจากความเหลื่อมล้ำทางรายได้
2. เร่งตรากฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มจากการถือครองที่ดิน
3. สร้างหลักธรรมาภิบาลในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดปัญหาการเลือกปฏิบัติ หรือปัญหาระหว่างนายทุนและประชาชนผู้มีรายได้น้อย
4. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเช่าที่ดินเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม หักกับผู้เช่าที่ดินให้ ผู้ให้เช่า
5. รัฐควรดูแลปัญหาที่ดินของเกษตรกรที่ อยู่ใน ชกส. ธนาкар และสถาบันการเงินต่างๆ มีที่ดินเกษตรกรจำนวนมากที่หลุดมือ เพราะต้องนำที่ดินไปขายใช้หนี้สิน หรือบางส่วนต้องแบ่งขายไป มีที่ดินทำกินไม่พอกิน
6. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ควรให้ความเข้มงวดในการตรวจสอบเอกสารก่อนที่จะออกใบรับรองฯ ให้แก่เกษตรกรรายนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการแอบอ้างในเอกสารสิทธิ์ และการขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อน
7. สร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในเรื่องระเบียบหลักเกณฑ์ กฎหมาย และบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทุจริตโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลในรูปแบบต่างๆ อาทิ การสวมสิทธิ์ การขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อน การขายใบรับรองเกษตรกร เป็นต้น
8. ผู้ให้เช่าที่ดินควรมีคุณธรรม จริยธรรม ในการให้บุคคลอื่นเช่าที่ดิน โดยมีการทำสัญญาเช่าให้ชัดเจน ระบุเลขที่ชนิดของเอกสารสิทธิ์ให้ครบถ้วน
9. เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการที่ดินให้สอดคล้องกับการผังเมือง การชลประทาน และการระบายน้ำ
10. ร่วมหาแนวทางในการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อสร้างความเป็นธรรมและ ลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ชัดเจน มีความครอบคลุมและสามารถบูรณาการให้บังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมตามนโยบายของรัฐบาล
11. แก้ไขปัญหาการบุกรุกหรือที่ดินทับซ้อน ระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐ แก้ไขปัญหาการรุกล้ำแม่น้ำลำคลอง แหล่งน้ำสาธารณะ และที่ดินหวงห้ามของรัฐการสำรวจการถือครองที่ดินของรัฐ โดยมีขอบที่บุคคลนำมาทำประโยชน์และมุ่งผลกำไรในพื้นที่หวงห้าม โดยการบูรณาการข้อมูลปัญหาที่ดินจากหน่วยงานของรัฐเพื่อนำไปแก้ไขระดับจังหวัด เช่น ข้อมูลผู้บุกรุกหรือข้อมูลผู้ไม่มีที่อยู่อาศัย

12. ให้นำวิธีการของการเคหะแห่งชาติมาเป็นเครื่องมือวิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของราษฎรที่อยู่มาก่อน ราษฎรผู้บุกรุกที่ดิน โดยผิดกฎหมาย ราษฎรผู้รื้อลำแม่น้ำ ลำคลองแหล่งน้ำสาธารณะ และที่ดินหวงห้ามของรัฐ โดยให้ความช่วยเหลือราษฎรเหล่านี้ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการที่ดินทำกิน

บรรณานุกรม

กิตติศักดิ์ ปรกติ. สรุปรการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ทางออก... ปัญหาที่ดินและป่าไม้” วันที่ 27 ตุลาคม 2552 ณ ห้องประชุมจิตติ ดิงศภัทย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โกวิท พวงงาม. การปฏิรูปที่ดินกับการพัฒนาชุมชน เอกสารคำสอนวิชา พช.428: การปฏิรูปที่ดินกับการพัฒนาชุมชน ภาควิชาการพัฒนารชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

ดวงมณี เลาวกุล. คอด้มนั้เศรษฐรรมศาสตร์ ตลอดวิชา. ประชาชาติธุรกิจ วันที่ 15 กรกฎาคม 2553 ปีที่ 34 ฉบับที่ 4227.

ศยามล ไกรยวงค์และคณะ. ข้อพิพาทและปัญหาความขัดแย้งปัญหาที่ดินในประเทศไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

สมจิตร ทองประดับ. คำอธิบายประมวลกฎหมายที่ดิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2551.

สายศ เชื้อไทย. แนวทางการแก้ปัญหาราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน ศึกษากรณีปัญหาในพื้นที่ตำบลราชครูดอำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง. รายงานการศึกษานับสมบูรณั้โครงการวิชาการ (วิจัยประเภทที่ 1) เสนอต่อคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. รายงานการศึกษา โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดิน: การวางแผนการถือครองที่ดิน การสงวนและพัฒนาที่ดินและการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐ, 2551

เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “ที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย หัวใจเกษตรกร” วันที่ 19 สิงหาคม 2545 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพมหานคร จัดทำโดย คณะทำงานในคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์สภาผู้แทนราษฎร

กรมการคำภายใน < <http://www.dit.go.th/contentmain.asp?typeid=8&catid=152>

กรมส่งเสริมการเกษตร < <http://www.survey.doae.go.th/Indexhome.php?pgp=home>

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช <http://www.dnp.go.th/watershed/polict1.htm>

สำนักงานโชนชุมชน < <http://www.opm.go.th/Opmlnter/content/deedcommunity/>>

สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม www.alro.go.th

สำนักนายกรัฐมนตรี <http://www.opm.go.th>

<http://www.raorakpar.org/raorakparboard/index.php?topic=1579.msg9838#msg983>

<http://www.prachatai.com/journal/2011/03/33387>